

†
a v m 24 r o m
Cantici Canticorum
QUOD
SOLOMONIS
EST;

Latina & metrica paraphrasis.

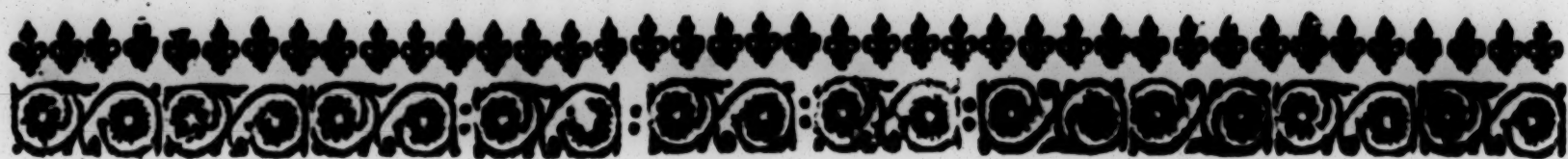
EDINBURGI,
Excudebat *Christophorus Higgins,*
Anno Dom. 1660.

Reverendo & in omni fortunâ inte-
gerrimo viro

ANDREÆ CANTÆO,
Ministro Abredonensi plus minus
septuagenario.

Quem toties Regni proceres stupuere tonantem;
Flexanimum sancti deperiere viri;
Magnanimum Christi celebrat quem Scotia testem;
Anglia scit dulcem, veriloquumque virum;
Te venerande senex, capulo vicine, saluto:
CANTICA CANTÆO carmine texta dico.
Dulcè canit Cycnus moriens, post fata superstes
Cui nihil, in vitâ nil nisi triste melos.
Dulcius ipse canas vivens moriensve; relicta est
Sors satis apta soli, spes tibi fixa poli.
Eia agè prènde chelyn: pia qua mysteria verbi
Voce seris, modulis accine, pange novis.
Festa dies; festo celebres sponsalia plausu:
Festior in patriâ cæna erit illa domo.
Materies opus nîc superat: siquid fuit Artis
Nititur auspiciis, creverat antè tuis.

In Elegans hoc Poematium hexastichon.

M Ateriem dulcem dulcis modulatur arundo,
Sponsi cum Sponsâ dulcia verba suâ.
Lascivos juvenis Nasonis sperne libellos,
Nectareum hoc noctu volve diuque melos.
Námque Panomphæi majestas summa Tonantis
Hic anima gestis se sociare pia.

J. A.

CAPUT

CAPUT. I.

Vers. 1.

CANTICA magnifici Solomonis nobile carmen,
Clarius hoc nullum, par neque Munus habet.

2 **B**Asiet Ille, sui mihi suavia congerat oris ;
 Præstat amor molli nam tuus ille mero.
 3 Dum mihi odora fluunt, tua bella unguenta, Marite ;
 Nomen, ut unguentum, funditur omne tuum.

Sponsa.

Casta quibus mens est, amor illibatus & ardens,
 Te deamant, lectum ceu pia virgo virum.

4 Illiciis trahere me blandis, dextrâque potenti,
 Te sequimur celeri, post tua terga, pede.

In sua duxit, io ! me Rex penetralia Magnus,
 Cû nihil in terris par, superisve locis.

In te, te solo læti gaudebimus, in te
 Exultabit ovans cor, calidumque jecur.

Plûsque tuum vino meminisse juvabit amorem,
 Estque tui rectis corde perennis amor.

5 Sum nigra, adusta nimis : Solyinæ, mihi credite, natæ ;
 Pulchra tamen, Sponsi deliciæque mei.

Sum Cedarena velut tentoria fusca ; decora
 Aulæ ut Princeps quæ Solymæus habet.

6 Lumine, nunc fuscâ, torvo ne cernite, Solis
 Torridulum aspexit me radiânsque jubar.

Infensi, ex unâ mecum me matre creati,
 Vinetis vigilem præposuere suis.

Ast neglecta jacer, malè cultâque vinea dulcis,
 Credita custodi quæ fuit una mihi.

7 Dic quibus ô Princeps animarum pastor in oris
 Te pascas, animæ deliciæque meæ ?

Dic quibus in septis requiem, dic quæve sub umbrâ
 Des pecori medio, dum calet aura, die ?

Cur ego pastorum pergam post castra, gregesve ?

Qui tibi se socios, se faciuntque pares.

Sponsus. 8 Fœminei ignoras ô tu pulcherrima sextis ?

Huc ades, & gressus cauta sequare gregis.

Hic ubi fixa vides pastorum castra, capellas

Ac hædos toto pasce quæta die.

9 Cornipedum turmæ Phariis in curribus aptæ

Equiparans, similem te mea Amica voco.

10 Sûntque genæ nitidæ gemmis apto ordine junctis,

Torquibus ex auro colla decora nitent.

11 Quin tibi syrma novum limbis circumdamus auri,

Argenti hoc bullis punctum erit, arte sitis.

Sponsa. 12 Accumbit mensæ dum Rex, mea nardus in auras

Exit, & immensam replet odore domum.

13 Est mihi fasciculus myrrhæ meus *Unicus Ille*,

Pernoctans gremio dormiet *Ipsæ* meo.

14 Qualis in *Engediis* vinetis botrus, & uvæ

Sunt *Cypria*, talis tu meus Ardor eris.

Sponsus. 15 En mea pulchra mihi, perpulchra es Amica, marito

Chara, columbarum lumina sũntque tibi :

Sponsa. 16 Pulcher & ecce mihi es, mihi mi Dilecte decorus

Floridus est lectus noster, & usque viret.

Fultaque cedrinis trabibus stant tecta columnis,

Nostra, tegunt nostram tigna abiegna domum.

C A P. I I.

Sponsus. **P**ulchra Ego *Sharonis* Rosa sum, me Lilia vallis

Sic referunt, formæ sunt brevis umbra meæ.

2 Qualia sunt mediis crescentia Lilia spinis ;

Talis es in Nymphis dulcis Amica meis.

Sponsa. 3 Qualis in arboribus malus, sylvestribus extat ;

Talis es in natis, tu mihi Chare, virum.

Illius, oblectans multum me, prona sub umbrâ

Procubui ; fructus dulcis eratque sapor.

4 Me sua convivans *Ille* in conclavia duxit,

Vexillumque super me fuit *Ejus* amor.

5 Oenophoris fulci, & pomis solare jacentem,

Uror amore etenim depereoque tui.

- 6 Supposuit capiti lavam meus *Ille*, jacentis
Amplexus dextrâ fovit & ille suâ.
- 7 Vos ego per cervas Solymæ, mea viscera, nata
Adjuro alipedes, per capreâsque leves.
Dilecti placidos nolite abrumpere somnos,
Ut volet, exatiet se meus omnis amor.
- 8 Dilecti vox illa mei ! venit ecce, supinos
Persultans montes, collibus *Ipsæ* ruit.
- 9 Dilectus capreæ est similis meus *Ille* sequaci,
Consimilisque tibi est, hinnule, noster Amor.
Post murum en nostrum stans prospicit *Ipsæ* fenestris,
Per clathros faciem monstrat & *Ille* suam.
- 10 Dilectus meus *Ille* mihi blando ore loquutus,
Surge mea, accelerans, pulchra & Amica veni.
- 11 Horrida (nonne vides?) diffugit bruma, nec ultrâ est ;
Effluxit fufis nimbus & omnis aquis.
- 12 Florida nunc tellus, varios induta colores ;
Quæque suis ramis garrula cantat avis.
Per nemora & campos nostrâ in tellure, renatâ
Voce suâ, castus turtur & ipse gemit.
- 13 Fert teneros ficus fructus, est pampinus uvis
Jam gravidis perquam dulcis, odora, suis.
Surge age Amica mea, & vitâ mihi charior ipsâ
Pulchra mea, ô celeri curre, venique gradu.
- 14 O mea, cûi nidum petræ fissura ministrat,
Et loca scalarum cœca, columba, domum,
Da faciem ut videam ; vox affonet auribus. Ecce
Vox placida est, vultus quàm nitet ille tuus ?
- 15 Prêndite fallaces vulpes, vulpecula nassam
Ne fugiat ; lentis vitibus illa gravis.
Prêndite utrasque citi, infestæ sunt vitibus ambæ,
Et teneri nostris vitibus ecce botri.
- 16 Est mihi Dilectus, meus, & mea sola voluptas,
Sumque Ego Dilecti portio lauta mei.
- 17 Se satians pascit media inter lilia in ortum
Lucis, ubi in roseo nulla erit umbra die.
Bethervis appropera ut capreæ, vel ut hinnulus altis
Montibus, optanti tu mihi Chare redi.

CAP. III.

Sponsa.

D Elicias animæ noctu, lectoque repenti
Quærebam, inventus non fuit *Ille* meus.

2 Exurgo & plateas urbis vicósque patentes
Lustro, petens animæ gaudia magna meæ.

Sedula perquiro, repetitâ indagine lustro,
Proh ! meus in nullo cernitur *Ille* loco.

3 Qui lustrant vigiles urbem offendere, vocavi ;
Vidistis quem cor diligit omne meum ?

4 Progredior paulum, vix his post terga relictis,
Inventusque animæ est ardor & aura meæ.

Inventum dextrâ tenui, amplexûque tenaci,
Divelli amplexu non ego passa meo.

Nec patiar donec genetricis tecta subintret,
Illius & thalamos, unde oriunda, sacros.

5 Vos Solymæ adjuro cœlesti ab origine natæ
Per campi cervos, per capreâsque leves.

Nulla meum turbet sponsum, neve excitet ulla ;
Ut placeat, somnum dormiat *Ille* suum.

6 Hem de deserto ascendens quænam illa, columnis
Persimilis fumi, qui petit astra levis ?

Fumificata hilari myrrhæ stillantis odore ;
Thuræque odoriferis quod fluit, exit agris ;

Pulvere odorato & dulci perfusa, nec uno ;
Sed quot mercator venditet *Indus, Arabs.*

7 *Illius* ecce torus nitidus, *Solomonis* & idem ;
Quem cingunt fortes nocte di. que viri.

Hi sexageni validi, de semine creti
Isacidæ, è luctâ qui sibi nomen habet.

8 Ensem quisque tenet præpollens Marte, pavores
Ut vitent noctis, cingitur ense femur.

9 Excelsi è cedris Libani præstantibus, aptum
Rex *Solomon* currum condidit ipse suum.

10 *Illius* argento è puro solidoque columnas
Fecit, & ex auro pars fuit ima probo.

Purpura dat velum, perstratus & intus amore est,
Ut vos oblectet quas tulit alma *Salem.*

Hem

Et Hem properate foras, Regem spectate, *Sionis*,
 Progenies, *Solyma* filia quæque piæ.
 Cernite io Regem *Solomon* qui verus, & istam
 Quæ capiti imposita à matre tiara fuit.
 Quo celebrata die festo sponsalia plausu
 Quoque ipsi cordis gaudia summa die.

C A P. I V.

EN quàm pulchra mea es! perpulchra es Amica, comatâ Sponsus.
 Fronte columbini sunt oculi ecce tibi.
 Caprarumque tui gregibus de monte capilli
 Sunt similes, pinguis quos *Gileadis* alit,
 2 Ordine dispositi dentes, candore, lavati
 Dant speciem, & tonsi nuper ab amne, gregis.
 Suntque gemelliparis similes balantibus, harum
 De grege, vel sterilis, nulla vel orba manet.
 3 Coccina fila tibi referunt corallina labra,
 Est etiam eloquium dulce, decensque, tuum.
 Cæsariem subter capitis cava tempora crispam,
 Punicei ut mali frustra decora nitent.
 4 Excelsæ est similis turri tua lactea cervix.
Davidis armorum est quæ speciosa domus.
 Mille super turrim clypei stant ordine fixi,
 Singula prævalidum fortia scuta virum.
 5 Liligera hinnulei veluti per prata gemelli
 Pabula carpentes ubera bina tument.
 6 Myrrhiferos adeo montes thurisque feraces,
 Exorto donec fugerit umbra die.
 7 Tota mihi en pulchra es mea dulcis Amica, nec error
 Aut macula in formâ cernitur ulla tuâ!
 8 A *Libano* mecum, *Libano* mea Sponsa venito;
 Despice *Amanais*, *Sheniriisque* jugis.
Hermonisque apicem linquens fuge lustra Leonum,
 Et montes Pardis tesquaque culta feris.
 9 Cor mihi Sponsa, Soror rapuisti, cordéque vinctum
 Captivumque trahis me mea Sponsa, Soror.
 Uno oculo mea Sponsa, Soror rapis, atque revincis
 Torqui uno collum quo redimita tu es.

- 10 Quàm speciosus amor tuus est Soror, & mea Sponsa ?
 Præstat amor molli quàm tuus ille mero ?
 Unguentisque tuis odor ille emissus odorat
 Quàm nimium ? hūic nullum reddit aroma parem.
- 11 Ceu flavi, mea Sponsa, favi tua dulcia stillant
 Labra, subest linguæ lac, quasi mella, tuæ.
 Quin odor ille tui pulchri, prædulcis amictûs
 Funditur ut *Libani* montis amœnus odor.
- 12 Hortus inaccessus, scatebræ benè & undique clausæ,
 Fonsque sigillatus, tu mea Sponsa, Soror.
- 13 Sunt paradisus item plantaria florida ; pomis
 Puniceis junctus, fructus & omnis adest.
- 14 *Cyprius* ibi nardo junctæ est ; nardo crocus, ipse
 Cum casia calamus, thuriferumque genus :
 Cùmque aloe myrrha est, & aromata cuncta, & odore
 Optima, thuriferis quæ *Saba* reddit agris.
- 15 Hortorum scatebræ, vivacis & alveus undæ,
 Largiflua è *Libani* blanda fluentia jugis.
- Sponsa.* 16 Surge Aquilo, & nostrum veniens inspiret in hortum
 Auster, odore fluat quodque ut aroma suo.
 Dilectusque suum meus intret gratior hortum,
 Se satiet gratis fructibus ipse suis.

C A P. V.

- Sponsus.* **E**N mea Sponsa, meum, Soror en mea, promptus in hortū
 Accessi, myrrham legi & aroma meum.
 Exedi cum melle favum, cum lacte liquorem
 Vitigenum exhausti funditū ecce meum.
 Pascite vos Sponsi paranymphe, pascite lautè ;
 Dilectique bibant pocula plena mei.
- Sponsa.* 2 Me sopor invasit. vigilanti corde : propinqui
 Ostia pulsantis vox ea blanda mei est.
 Chara aperi mea Amica, Soror, mihi pande columba
 Bellula, quæque mihi candida labe cares.
 Perfusum nam rore caput madet undique, noctis
 Cæsaries guttis defluit ecce mea.
- 3 Nunquid Ego exuta tunicâ rursus induar, inquam ?
 Commaculem lotos, excita nocte, pedes ?

Indidit

- 4 Indidit *Ipsæ* manum cava per spiramina vectis,
Qui mihi dilectus : viscera mota mihi.
- 5 Ostia Dilecto ut referem dum surgo, cadebat
Myrrha manu stillans de digitisque meis.
Dulcis odore suo, prædulcis myrrha, madentem
Æratæ capulum reddidit ipsa seræ.
- 6 Dilecto clausas referabam denique valvas,
Proripuit fugiens se mihi charus, abest.
Charus abest ; segnem dum compellaret amicè,
Languida mens facta est, deliquitque tulit.
Lusi operam quærens, nusquam est inventus, & *Ipsum*
Dum voco, proh ! surdâ respuit aure preces.
- 7 Lustrantes urbem vigiles qui nocte pererrant
Offendêre, mihi vulnera sæva dabant.
Murorum quibus est custodia credita, velum
Heu ! malè mulctatæ diripuerunt mihi.
- 8 Dicite, si occurret, *Solymae* adjuro puellæ,
Dicite, Dilecti languo amore mei.
- 9 Dic age foeminei sexûs pulcherrima, quâ re
Dilectus major sit meliôrve tuus ?
Dic age dilectis cunctis uti præstet ? & unde
Sic nos adjures quas tulit alma Salem ?
- 10 Dilectus mirè meus est rubicundus & albus,
Millibus è decies signifer *Ipsæ* decem.
- 11 Est caput obryzum, densa est & crispa capilli
Cæsaries ; corvi pulla colore nigri.
- 12 Sûntque columbinis oculi, positis benè ocellis
Lotis lacte pares , propter aquasque, tui.
- 13 Sûntque genæ areolis similes ubi aromata surgunt,
Floribus & quibus est semper amœnus odor.
Qualia odoratam stillantia lilia myrrham,
Talia Dilecti florea labra mei.
- 14 Anellisque pares puro radiantibus auro
Beryllo intextis, sunt radiântque manus.
Estque ebori venter niveo assimilandus, in orbem
Sapphiri cingant si cyanique tegant.
- 15 Crurâque marmoreæ veluti solidæque columnæ
Stant, quibus ex auro firma, decora basis.

Chorus puella-
rum.

Sponsa.

Est *Libani* erectus, perpulcher imagine, vultus
Instar, & est cedris celsior, ille tuus.

16 Denique & os dulce est, dulcissima & oscula, in *Ipsa*
Nil nisi quod deames, quicquid & ipse cupis.
Hic meus ô *Solyma* nata Dilectus, & Unus
Charior & cunctis fidus amicus hic est.

C A P. V I.

Chorus puella-
rum,

D Ic age foeminei tu quæ pulcherrima sexûs,
Quò se Dilectus contulit *Ille* tuus?

Dilectus dic *Ille* tuus quibus abditus oris?

Tecum alacres sponsum quærimus ecce tuum.

Sponsa,

2 Descendit riguum meus, en, Dilectus in hortum,
Ivit in areolas, omne ubi aroma, suas.

Ipsèque pomiferi satiat se fructibus horti,
Colligit & niveâ lilia verna manu.

3 Dilecti sum tota mei; meus *Illeque* totus,
Ipsi dans dulces lilia cana cibos.

Sponsus.

4 Pulchra mea ut *Tirza* es, *Solyma* vincisque decore;
Terribilisque acies ceu sua signa ferens.

5 Nunc oculos averte tuos procûl, en Ego victus,
Grex velut hircorum de *Gileade* coma est.

6 Sûntque gregi similes ovium pulchro ordine dentes,
Cùm vitreo nuper lotus ab amne venit.

In grege cum pariens quæque est enixa gemellos
Fœta ovis, & sterilis nulla nec orba manet.

7 Cæsarie in mediâ intonsâ cava tempora prostant,
Frustra velut vestræ punica mala cutis,

8 Reginas decies sex, uxoresque secundas
Octonas decies, quæ numerentur, habet.

Virgineum censere chorum si quis volet, idem
Astra eat immensi pernumerare poli.

9 Intemerata aliis una est, mea & una columba;
Unica, quæ matri grata placensque suæ.

Aspiciunt nata & benedicunt, laudat eandem
Regina, & conjunx quæque secunda probat.

10 Prospiciens quænam hæc clari instar mane? venusta
Lunæ instar, Solis ceu radiata comis.

Quænam

- Quānam hæc oppositos terrorem spirat in hostes?
 Sanguinolenta ferens signa tremenda phalanx?
 11 Descendo, dulcisque nunc mihi visitur hortus,
 Ut videam fructum vallis, aprica, meæ.
 Nūmque ferax vitis dulces sobolescat in uvas,
 Puniceæ an mali germina lata ferant.
 12 En mea me, subito sponsique cupidine fer vens
 Fert anima in rhedis, *Aminadabe*, tuis.
 13 Eia redi, properansque redi *Shunamitis* ! ocellis
 Ut te spectemus, nunc redi, amœna redi !
 Obsecro quid tanto dignum, in *Shunamitide*, visu ?
 Turbam nonne vides ? agmina bina vides ?

Sponsa

Chorus puellarum.

Sponsa.

CAP. VII.

- Quā pedibus speciosa tuis es Principe nata ?
 Quos soleæ exornant calceolique tegunt.
 Sunt femorum articuli ut gemmæ pulchro ordine junctæ,
 Quas doctæ artificis composuere manus.
 2 Fœcundumque refert calicem ventri insitus umbo,
 Cū madidus semper dulcis & humor inest.
 Triticeo similis venter tuus extat acervo,
 Lactea quem cingunt lilia, sparsa tegunt.
 3 Uberaque hinnuleis capreæ tua bina gemellis
 Sunt paria, est cervix turris eburna velut.
 4 Sunt oculi *Heshboneo* similes piscinæ in agello,
Bathrabii ad streperas magnificasque fores.
 Nasus & est *Libani* ut turris quæ contra *Damascum* ;
*Carmeli*que caput stat quasi montis apex.
 5 Vertice casaries radians, ceu purpura fulget,
 Rex tuus in xysto est victus amore tui.
 6 Quā speciosa mea es? quā pulchra es Amica? fluentes
 Delicias propter tota es amata mihi.
 7 Hæc tua persimilis palmæ est statura ; racemi
 Ceu gravidi succis ubera bina tument.
 8 In loca conscendam, dixi, est ubi consita palma,
 Illius amplectar brachia panda manu.
 Ubera erunt tumidis tua bina simillima botris,
 Dulcior est pomis nasi odor ille tuus.

Sponsa.

Parque

9 Parque tuum vino generosâ è vite palatum,
Dilecto gratum quod placidumque suo.
Vino inquam gustu sapido, recteque moventi,
Quod somno oppressis dat benè labra loqui.

Sponsa. 10 Eia Ego tota mei Dilecti sum, meus *Ille*,
In me animæ toto fertur amore suæ.

11 Mi Dilecte veni, latis spatiemur in agris,
Villa dabit requiem rustica nocte bonam.

12 Dulcia mane novo vineta intremus, in istis
Visamus vitis floreat anne ferax.

Visamus teneras edat num pampinus uvas,
Parturiant germen punica malus utrum.

Atque ibi dum multum nos oblectabimur, in te
Fusus erit noster largius omnis amor.

13 Mandragoris grati pulchris mittuntur odores,
Omniferæ nostræ sunt placidæque fores.

Hic veteres fructusque novi, semperque parati;
Quos ter-chare mihi, condo, repono tibi.

C A P. V I I I.

Sponsa. **O** Mihi te si quis germani fratris adinstar
Ubera sugentem matris, Amica daret!
Oscula libarem in plateis populòque frequenti;
Non despecta tamen nec pudibunda forem.

2 In matris te tecta meæ, & penetralia ductum
Inferrem, matri sponte docenda meæ.

Te meo aromatico satiarem larga meraco,
Punicei & mali lata liquore mei.

3 Jam capiti lavam gravido supponet, amicos
Amplexus dextrâ mi dabit *Ille* manu.

4 Dormiat ad placitum, precor ô *Solymaides*, *Ille*!
Dilecto turbas neve move te meo.

*Angelorum
chorus.* 5 Deserto ascendens isthac quæ, dicite, pulchra est,
Dilecto innitens totaque fulta suo?

Sponsus. Sub malo erexi, enixa est ubi te tua mater
Enixa est utero quam tulit antè suo.

Sponsa. 6 Imprime, fige tuum me cor super oro, sigilli
More, sigilla velut brachia fige super.

Nam

- Namque amor indomita ut mors pollet viribus ; atrox
 Percita mens zelo est, & quasi busta vorax.
 Illius igniculi candent, rutilantis ut ignis
 Prunæ, queis fervens flamma vigenſque calor.
 7 Sollicitum multo extinguit non gurgite amorem
 Lympha, nec hunc mergant flumina merſa mari.
 Si quæcunque domi eſt homini pretioſa ſupellex,
 Hanc dare pro dolci vellet amore Deo ;
 Det modò quicquid habet, quicquid vel continet orbis ;
 Vile erit id prorſum pro pretioque nihil.
 Eſt perparva ſoror nobis vix pûberis ævi,
 Ubra cûi tenero pectore nulla tument.
 8 Dicite dilecta quæ ſint facienda ſorori,
 In thalamos quo ſit læta vocanda die ?
 9 Si fuerit murus, turrita palatia puro
 Argento, ſuper hunc ædificemus io.
 10 Janua ſit, trabibus circumclaudamus, odoris,
 E cedris *Libani* quæ cecidêre jugis.
 Ecce Ego ſum murus, quaſi turres ſuntque mamillæ,
 Ejus in aſpectu tunc ſpecioſa fui.
 11 Vineâ pacifico *Solomoni* pulchra cadebat,
Baalis-hammonis conſita crevit agris.
 Elocat hanc fidis cuſtodibus, indêque fructum
 Millena argenti quiſque daturus erat.
 12 Aſt mea, ſola mea eſt, propria & mihi vinea dulcis,
 Nocte die eſt oculis hæc adaperſa meis.
 Hinc tibi debentur *Solomon* millena, miniſtris
 Bis centum, in fructum queis vigilare datum.
 13 O dilecta mihi mediis quæ degis in hortis
 Eſt tua vox ſociis cognita, grata tuis.
 His audiſſe datum, mihi non audire licebit ?
 Cognita ſit precibus, laudibus atque ſonet.
 14 Dilecte appropera ut capræ vel ut hinnulus altis
 Montibus, omnigenum dulce ubi aroma fluit.

Chorus pu-
ellarum.

Sponſa.

Sponſus.

Sponſa.

